

Toiminnanjohtajan blogi

11.12.2025

Loppuvuoden muistutukset taiteilijan taloudenpitoon

Saatavat tulee laittaa perintään, jos sovittu maksuaika ei toteudu

Taloudellisesti tiukat ajat näkyvät myös oikeudellisessa neuvonnassa. Syksyn aikana on tullut useita yhteydenottoja siitä, miten toimia, kun teostilitykset ovat kuukausia tai jopa vuosia myöhässä.

Tällaiseen tilanteeseen on vain yksi ratkaisu. Laittaa saatavat perintään sopimukseen vedoten, joko itse tekemällä hakemus käräjäoikeuteen tai perintäyhtiön kautta.

On hyvä muistaa, että sopimukset tehdään pidettäväksi ja ammattimaisuuden mitta on niistä kiinni pitäminen. On inhimillistä, että galleristia kohtaan koetaan lojaalisuutta ja saatavien perintä tuntuu kiusalliselta. Haluammehan kaikki, että galleriat menestyvät ja pysyvät pystyssä. Se, että sopimuksista pidetään kiinni ja määräaikoja noudetaan, suojaa kuitenkin molempia osapuolia ja ehkäisee ajautumista ylitsepääsemättömiin ongelmiin ja ylivelkaantumiseen. Sopimuksen noudattamista ei pitäisi joutua vaatimaan, sen pitäisi olla itsestäänselvyys.

Paras tapa välttää ongelmat, on vaatia sopimussuhteen alusta saakka sopimuksen kirjaimellista noudattamista maksuaikojen suhteen, tällöin säännöt ovat alusta saakka selkeät. Älä jää odottamaan ensimmäistäkään maksua, vaan huomauta heti kun maksu viivästyy. Se on reiluin ja ammattimaisin tapa toimia. Tällöin ei voi syntyä käsitystä, että maksujen viivästyminen perustuisi käytännön myötä sanattomasti syntyneeseen sopimukseen. Jos maksuaikaa venytetään, ei venymiselle välttämättä tule loppua. Kaksi viikkoa muuttuu kuukaudeksi, pian puoleksi vuodeksi ja kohta kysellään jo puolitoista vuotta vanhojen saatavien perään.

Teostesi myyntihinta kuuluu taiteilijalle, eikä sitä tule "lainata" gallerian liiketoimintaan, sen tulee pyöriä provisioilla. Et siis missään olosuhteissa vaaranna toista osapuolta vaatimalla sopimuksen noudattamista teostilitysten maksamisessa. Taiteilijan ei kuulu ilman eri sopimusta luotottaa galleristiasi teosmyyntitulollasi. On selvää, että mikäli maksuissa on useiden kuukausien viivettä, on taloudellinen tilanne mennyt jo liian pitkälle ja konkurssi on ennen pitkää edessä. Silloin on tärkeää, että taiteilija on huolehtinut saatavansa perimisestä.

Mitä taiteilija voi tehdä, jos ostaja tai välittäjä ei maksa teoshintaa?

- Muista sopia maksuajasta aina mieluiten kirjallisesti.
- Kun eräpäivä on mennyt eikä maksua ole suoritettu, huomauta **kirjallisesti** esimerkiksi sähköpostitse ja muistuta viivästyskorosta. Älä jää odottelemaan.
- Muistutuksen jälkeen on hyvä laittaa vielä kirjallinen maksuvaatimus.
- Kun olet muistuttanut, voit laittaa saatavan perintään perintäyhtiön kautta tai hakemalla itse käräjäoikeudesta perintäpäättöstä.
- On tärkeää, että sopimuksen toisena osapuolena vaadit saataviasi virallista reittiä. Näin autat velallista välttämään ylivelkaantumisen ja velkojen kumuloitumisen sekä kollegasi joutumisen samaan tilanteeseen. Jos sinä et saa rahojasi, ei varmasti saa muutkaan taiteilijat.

Vuodenvaihteen veromuutokset ja siirtyminen sähköiseen viestintään

Viranomaiset siirtyvät paperipostista ensisijaisesti sähköisten viestien käyttöön keväällä. Verohallinnon viestit tulevat vain [Omavero-palveluun](#), jos se on otettu käyttöön. Varmista, että sinulla on omaverossa sähköpostiosoite ja puhelinnumero oikein, jotta saat ilmoituksen saapuneista asiakirjoista. Viestinnän muutos koskee kuitenkin laajasti kaikkea viranomaisviestintää sote-palveluista lähtien, joten [Suomi.fi-viestit](#) kannattaa siis ottaa käyttöön ja ladata sovellus älypuheliin, jotta viranomaisviestit tavoittavat ajoissa. Asiakkaat, jotka eivät voi käyttää sähköisiä viestimiä voivat jatkossakin saada asiakirjat paperisena, mutta siitä tulee tehdä erillinen ilmoitus viranomaiselle.

Alennettu arvonlisäverokanta (14 %), johon kuvataiteen ensimyynti kuuluu, laskee 1.1.2026 alkaen 13,5 %:iin. Jos olet arvonlisäverovelvollinen, huomioi tämä hinnoittelussasi sekä kirjanpidossasi. Arvonlisäverovelvollisuuden alaraja nousee 20 000 euroon.

Vuoden 2026 alussa myös lakkaa niin sanottu kaavamainen työhuonevähennys. Saadaksesi kodin yhteydessä olevan työhuoneen kulut vähennettyä sinun tulee vuoden 2026 kulujen osalta pystyä osoittamaan työhuoneen tarve ja käyttö ainoastaan työskentelyyn sekä sen tosiasialliset kulut.

Vuosi 2025 pakettiin

Vuosi 2025 on aika pistää pian pakettiin ja katsoa kevään veroilmoituksen täydennystä varten kirjanpito/muistiinpanot kuntoon. Vuonna 2025 arvonlisävero on ollut 14 % ja kaavamainen työhuonevähennys vielä voimassa.

Arvonlisäverotuksen toimialaluokituksissa on tapahtunut ja tapahtuu muutoksia vuodenvaihteessa. Jos arvonlisäverovelvollisena taiteilijana toimit laajasti eri taiteenaloilla, varmista verottajalta TOL-luokituksesi kattavuus (näet omasi Omaverossa).

Kaikkien, toiminnan muodosta riippumatta, on hyvä kirjata viimeistään vuodenvaihteessa kulut ja menot muistiin ohjeiden mukaisesti ja numeroida tositteet. Veroilmoituksen täyttämisestä pidämme koulutuksen maaliskuussa, kun asia on ajankohtainen. Jäsensivuilla löytyy seikkaperäinen vero-opas.

Elisa Lientola

Taidemaalariiliton toiminnanjohtaja